

HANDBOEK

TOELAATBAARHEID PRAKTIJKONDERWIJS

Een beschrijving van het werkproces in het Samenwerkingsverband voortgezet onderwijs Amsterdam-Diemen bij aanvraag, beoordeling en afgifte van een toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs.

januari 2026

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
1. context.....	4
2. De aanmeldroute.....	8
Bijlage 1: toelichting bij het aanmeldformulier praktijkonderwijs	11

INLEIDING

Vanaf 1 januari 2016 is ook de toelaatbaarheid naar het praktijkonderwijs (Pro) een taak van het samenwerkingsverband.

Scholen die praktijkonderwijs aanbieden vragen voor elke leerling een toelaatbaarheidsverklaring aan bij het Samenwerkingsverband. In deze aanvraag onderbouwen zij waarom praktijkonderwijs passend is op basis van de landelijke criteria. Een school voor praktijkonderwijs mag een leerling zonder toelaatbaarheidsverklaring (TLV) niet inschrijven. De directeur-bestuurder van het Samenwerkingsverband VO Amsterdam-Diemen (SWV) besluit of een TLV praktijkonderwijs wordt afgegeven.

Dit handboek beschrijft* op welke wijze het Samenwerkingsverband het werkproces voor de aanvraag, beoordeling en afgifte van een TLV praktijkonderwijs organiseert. Het is primair bedoeld om scholen voor praktijkonderwijs inzicht te geven in de procedure, zij zijn immers aanvrager.

* Het Samenwerkingsverband heeft ervoor gekozen een compact en gebruiksvriendelijk handboek te schrijven waarin verwijzingen naar wetsartikelen niet (steeds) zijn opgenomen. Dat laat onverlet dat de vigerende wet- en regelgeving wel van toepassing is.

1. CONTEXT

Landelijke criteria

Om in aanmerking te komen voor een TLV Pro gelden landelijke criteria. De criteria hebben betrekking op de leerachterstanden en intelligentiescore:

- de leerling heeft een leerachterstand op ten minste twee van de vier domeinen inzichtelijk rekenen, begrijpend lezen, technisch lezen en spellen. Ten minste één van deze twee domeinen betreft inzichtelijk rekenen of begrijpend lezen. Deze leerachterstand is gelijk aan of groter dan 50 % oftewel een niveau lager dan eind groep 5;
- de leerling heeft een intelligentiequotiënt binnen de bandbreedte 55 tot en met 80.

Voor het overzicht van de screenings- en testinstrumenten, die ten behoeve van de indicatiestelling voor praktijkonderwijs gebruikt kunnen worden, wordt verwezen naar de Staatscourant. Dit instrumentarium wordt jaarlijks landelijk vastgesteld en gepubliceerd in de Staatscourant. Zie ook onze website.

Doelgroep

De doelgroep die in aanmerking komt voor een toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs (TLV Pro) is in verschillende categorieën onder te verdelen:

- Onderinstromers
Dit zijn leerlingen die vanuit het primair onderwijs (inclusief speciaal onderwijs) doorstromen.
- Leerlingen uit het reguliere vmbo
- Leerlingen uit het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO)
Het gaat hierbij om leerlingen die overstappen van het VSO naar pro. Voor hen wordt de TLV VSO omgezet naar TLV Pro.

- Nieuwkomers

Dit zijn leerlingen die niet de Nederlandse nationaliteit hebben en nog maar korte tijd in Nederland zijn.

Geldigheid

Elke TLV Pro, die door het Samenwerkingsverband is afgegeven, is geldig gedurende de schoolloopbaan op het praktijkonderwijs. De geldigheid is landelijk. Bij verhuizing van een leerling bekostigt het Samenwerkingsverband waar de leerling op dat moment naar school gaat, de TLV Pro. De TLV Pro is geldig vanaf het schooljaar waarin deze TLV voor 1 oktober is afgegeven.

De Toelatingsadviescommissie (TAC)

De Toelatingsadviescommissie van het Samenwerkingsverband adviseert de directeur-bestuurder van het Samenwerkingsverband of een leerling voor een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor praktijkonderwijs in aanmerking komt. De commissie bestaat uit deskundigen vanuit het Samenwerkingsverband en vanuit het ABC. Bij het tot stand komen van de beslissing rondom toelaatbaarheid, zijn ten minste 2 deskundigen vanuit de TAC betrokken. De eerste deskundige is een orthopedagoog of psycholoog. De tweede deskundige is een kinder- of jeugdpsycholoog, een pedagoog of een deskundige op het terrein van vmbo en praktijkonderwijs.

Standaarddossiers en beleidsdossiers

Bij het grootste deel van de dossiers is er sprake van een eenduidig toewijzingsbesluit voor praktijkonderwijs. Dit worden standaarddossiers genoemd. Bij een minderheid van de dossiers is er aanvullende specialistische aandacht nodig. We spreken dan van beleidsdossiers. Dit is het geval als de aanmeldingsgegevens deels strijdig zijn met de

criteria. Het type dossier is van invloed op de werkwijze die het Samenwerkingsverband hanteert in de route van aanmelding naar besluit (zie paragraaf 2, punt 4).

Communicatie met ouders

Scholen die praktijkonderwijs aanbieden zijn, als aanvragers, verantwoordelijk voor de communicatie met ouders over de aanvraag, de voortgang en het besluit. Voor alle aanvragen dient de aanvragende school voor voortgezet onderwijs de toestemming van ouders inzichtelijk te maken aan de Toelatingsadviescommissie. De school die de aanvraag voor een TLV Pro heeft gedaan, is er verantwoordelijk voor de ouders op de hoogte te stellen van de afgegeven TLV Pro. Het Samenwerkingsverband communiceert over de aanvraag alleen met de school.

Aanvragen indienen

Alleen praktijkscholen kunnen een toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs aanvragen. Na ontvangst van de (complete) aanvraag heeft het Samenwerkingsverband maximaal 10 weken de tijd om een besluit te nemen. Derhalve ontvangt het Samenwerkingsverband uiterlijk 10 weken voor de teldatum op 1 oktober de aanvraag. Dit betekent dat aanvragen voor 19 juni moeten worden ingediend om gegarandeerd voor 1 oktober behandeld te worden. Aanvragen die na 19 juni maar voor 15 september worden ingediend, worden op volgorde van binnenkomst behandeld. De TAC streeft ernaar ook deze aanvragen tijdig af te handelen. Aanvragen die na 15 september worden ingediend, worden alleen in behandeling genomen als het dossier compleet is. Zo niet, dan wordt de aanvraag niet meer in behandeling genomen voor het lopende schooljaar. Voor alle beschikkingen afgegeven na 1 oktober is bekostiging pas in het schooljaar daarna mogelijk.

Bijzondere regeling

Voor twee groepen leerlingen is de reguliere aanmeldroute niet van toepassing. Voor deze leerlingen kan de TLV pro worden aangevraagd via een verkorte procedure, de zogenoemde bijzondere regeling in Indigo. Het gaat om leerlingen die vanuit het VSO instromen en nieuwkomers.

Leerlingen uit het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO)

Voor deze leerlingen is het oki doc geen verplichte bijlage. Wel verplicht zijn het geëvalueerde en ondertekende ondersteuningsperspectief plan (OPP), motivering voor de aanvraag, een kopie van de TLV VSO en een door ouder(s) getekende zienswijze.

Nieuwkomers

Voor leerlingen die korter dan 2 jaar in Nederland zijn en niet de Nederlandse nationaliteit hebben, is het meten van de leerachterstanden en toevoegen van een oki doc niet verplicht.

Wel verplicht zijn intelligentiegegevens, motivering voor de aanvraag een door ouder(s) getekende zienswijze en het geëvalueerde en ondertekenende ondersteuningsperspectief plan (OPP).

Voor nieuwkomers geldt dat zij eerst een jaar in Nederlands onderwijs moeten hebben gevolgd, voordat de school een TLV pro kan aanvragen.

Veranderingen in de bijzondere regeling

Vanaf 2024 is de bijzondere regeling voor zij instromers vanuit het regulier vmbo komen te vervallen. Voor deze aanmeldingen gelden nu dezelfde criteria als voor onderinstromers. Daarbij moet voor deze leerlingen een geëvalueerd en ondertekend OPP worden toegevoegd.

2. DE AANMELDROUTE

Vooraf: jaarlijkse voorlichting aan scholen die praktijkonderwijs bieden

Het Samenwerkingsverband informeert de scholen over ontwikkelingen in procedures en werkprocessen die te maken hebben met de aanvraag, beoordeling en afgifte van toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs.

Stap 1: VO-school vraagt een TLV Pro aan

Het Elektronisch Loket KernProcedure (ELK) ondersteunt de uitwisseling van informatie tussen scholen over leerlingen die overstappen van de primair onderwijsschool (PO) naar de voortgezet onderwijsschool (VO). Via Indigo kan de aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring voor praktijkonderwijs (TLV Pro) worden gedaan. Bijlage 1 bevat een toelichting bij het aanmeldformulier toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs.

Stap 2: toetsing op inhoud en volledigheid dossier

Een deskundige van de Toelatingsadviescommissie (TAC) toetst het dossier op inhoud en volledigheid:

- bij ontvangst van een compleet dossier ontvangt de school hierover bericht waarin dit wordt meegedeeld.
- bij een incompleet dossier ontvangt de school bericht waarin wordt aangegeven wat er ontbreekt. De school heeft twee weken de tijd om het dossier volledig te maken. Scholen kunnen binnen deze termijn - met redenen omkleed - eenmalig om verlenging vragen.

Er zijn in deze situatie drie mogelijkheden:

1. De school biedt in tweede instantie binnen de gestelde (eventueel verlengde) termijn een dossier aan dat compleet is. De school ontvangt hiervan bericht.
2. De school biedt in tweede instantie een dossier aan dat opnieuw als niet compleet wordt beoordeeld. De aanvraag wordt dan als niet-ontvankelijk beschouwd en de procedure wordt beëindigd. Hierover ontvangt de school bericht. Een aanvraag kan in een later stadium desgewenst alsnog opnieuw worden ingediend. De procedure start dan opnieuw.
3. De school reageert niet binnen een termijn van twee weken. De school ontvangt dan bericht dat de aanvraag als niet-behandelbaar wordt beschouwd. Een aanvraag kan in een later stadium desgewenst alsnog opnieuw worden ingediend. De procedure start dan opnieuw.

Stap 3: verwerking gegevens

De TAC-deskundige zorgt voor een juiste verwerking van de dossiergegevens in de applicatie. Die worden vooraf gecheckt. De deskundige maakt vervolgens een afweging van de criteria en zorgt voor een pre-advies. Er ontstaat zo direct een basis voor een toewijzingsbesluit.

Stap 4: interpretatie en verwerking van de uitkomst uit de applicatie

Als de gegevens door een deskundige van de Toelatingsadviescommissie (TAC) zijn verwerkt zijn er twee mogelijkheden:

- Er is sprake van een standaarddossier.
- Er is sprake van een beleidsdossier.

4a. standaarddossier

De deskundige van de Toelatingsadviescommissie (TAC) legt het advies van een standaarddossier ter ondertekening voor aan de directeur-bestuurder van het Samenwerkingsverband.

4b beleidsdossier

Elk beleidsdossier wordt beoordeeld door twee deskundigen van de Toelatingsadviescommissie (TAC). Gezamenlijk komen zij tot een advies. De onderbouwing van dit advies leggen zij schriftelijk vast in de applicatie. De TAC legt het advies ter ondertekening voor aan de directeur-bestuurder van het Samenwerkingsverband.

Stap 5: het advies wordt voorgelegd aan de directeur-bestuurder van het Samenwerkingsverband

Standaarddossiers zijn door de directeur-bestuurder in mandaat gegeven aan de TAC. Beleidsdossiers worden door de directeur-bestuurder inhoudelijk gescreend. De directeur-bestuurder neemt een besluit over de voorgelegde dossiers. Dit wordt met een handtekening bekrachtigd. De directeur-bestuurder kan beredeneerd afwijken van het advies. Het secretariaat van de Toelatingsadviescommissie bewaart gedurende drie jaar een kopie van het besluit.

Stap 6: communicatie van het besluit met aanvragende school

Het Samenwerkingsverband communiceert het besluit met de school. De school ontvangt door middel van een scan het door de directeur-bestuurder van het Samenwerkingsverband ondertekende besluit.

Stap 7: bezwaarprocedure

Tegen het besluit van het Samenwerkingsverband kan binnen een termijn van zes weken bezwaar worden aangetekend. Zie voor de procedure de website van het Samenwerkingsverband voortgezet onderwijs Amsterdam-Diemen.

BIJLAGE 1: TOELICHTING BIJ HET AANMELDFORMULIER PRAKTIJKONDERWIJS

Via ELK/Indigo kan de aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring voor praktijkonderwijs (TLV Pro) worden gedaan.

C1 De cognitieve capaciteiten van de leerling

In dit onderdeel gaat het om één van de twee leerling kenmerken die centraal staan bij de beoordeling van de aanvraag door de Toelatingsadviescommissie (TAC), namelijk de cognitieve capaciteiten (IQ). Allereerst moet de naam van de gebruikte test worden vermeld. Deze moet voorkomen op de actuele lijst van te gebruiken instrumenten gepubliceerd in de Staatscourant. Het volstaat om het totaal IQ te vermelden. Vervolgens dient te worden vermeld wanneer het intelligentieonderzoek heeft plaatsgevonden en door wie het onderzoek is verricht. Het is niet toegestaan een intelligentieonderzoek te gebruiken dat langer dan twee jaar voor de aanmelding bij de Toelatingsadviescommissie is afgenomen.

Het intelligentieonderzoek moet zijn uitgevoerd door een bevoegd deskundige of onder diens verantwoordelijkheid door daartoe geschoolde testassistenten. De bevoegde deskundige is een diagnostisch geschoolde psycholoog of diagnostisch geschoolde orthopedagoog. Als het IQ-profiel ondertekend is door de bevoegd deskundige dan hoeft het verslag niet toegevoegd te worden

Het intelligentieonderzoek inclusief het profiel, de totaal- en subscores dient te worden ondertekend door de betreffende psycholoog of orthopedagoog en moet als apart document worden bijgevoegd. Voor verdere uitleg over de toegestane middelen verwijzen we u naar de actuele publicatie van de Staatscourant.

C2 De didactische gegevens van de leerling

In dit onderdeel gaat het om het leerling-kenmerk leerachterstand. In de eerste kolom staan onder de kop didactische vaardigheid de vier onderscheiden leerdomeinen: technisch lezen, begrijpend lezen, spelling en inzichtelijk rekenen. Over alle domeinen dient informatie te worden verstrekt. In de tweede kolom dient voor elke didactische vaardigheid afzonderlijk nauwkeurig gespecificeerd te worden, welke toets en versie van de toets is afgenomen. Deze toets versies moeten voorkomen op de lijst van te gebruiken instrumenten (zie de Staatscourant) en dienen op een juiste wijze te worden gebruikt.

D1 Motivering van de aanvraag

Met een samenvatting van de problematiek van de leerling wordt bedoeld dat de school zich in eerste instantie een beeld moet hebben gevormd dat gebaseerd is op alle verzamelde gegevens van de leerling en dat vervolgens wordt beargumenteerd waarom de leerling in aanmerking moet komen voor extra zorg. Deze argumentatie moet gegeven worden voor alle leerlingen. De Toelatingsadviescommissie moet de logische consistentie van de motivering kunnen volgen en in de samenhangende gegevens een verklaring kunnen vinden voor de problematiek van de leerling.

D2 Motivering van de keuze voor praktijkonderwijs

Voor leerlingen met een totaal IQ in de bandbreedte 75 t/m 80 én voor leerlingen bij wie sprake is van strijdige scores op criteria moet expliciet worden aangegeven waarom de school voor deze leerling kiest voor praktijkonderwijs. Voor deze leerling kan de balans namelijk de ene of de andere kant uitslaan. Het is voor de Toelatingsadviescommissie van groot belang te weten welke overwegingen bij de keuze van de school een rol spelen.

Verplichte bijlagen

Bij elke aanvraag moeten de volgende documenten als bijlagen worden toegevoegd:

- het overdrachtsformulier van de basisschool (oki doc voor Amsterdamse leerlingen) met daarin de didactische gegevens (leerachterstanden)
- een door ouder(s) ondertekende zienswijze
- een verslag van het capaciteitenonderzoek inclusief het profiel
- En voor leerlingen die vanuit vmbo doorstromen naar praktijkonderwijs:
een geëvalueerd en ondertekend OPP met daarin ten minste een omschrijving van de onderwijsbehoeften van de leerling, de geboden ondersteuning en het effect van deze ondersteuning.